

חסד ואמת

עיון בפרשת השבוע על פי ה"משך חכמה"

כפולה – עצם הצמצום לעצמו הוא ג"כ גבורה וענין הנצחון שלו על הכח המנודו, היא גבורה כפולה.

7. שמונה קבצים ו', קס"ג

מוכרח שיגורש, שיושבת, שיבוטל בכל תוקף ועז, כל מה שמפריע את אור החסד הגדול מהופיע בעולם, על כל המעשים, על כל הברואים, על כל היצורים, על כל העולמים. תוקף חסד עליון זה מאיר בהדר הוא הגבורה העליונה, גבורת יצחק, המלאה לה חסד נעלה בתוכיותה, עד ההתעלות של כי אתה אבינו, כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו. חסד עליון זה, החפץ בכל תוקפו להתפשט ולהתאמץ, אצילות ציורו והפצו הוא על פי התוכן האידיאלי של החסד, של זוהר החיים הטובים, שהם טובים באמת. אין העולם המעשי כדאי לו, והוא מוכרח להתקשר ולהתאחד בזוהר חיים שני, קלוש ממנו, שגם הוא מלא תוקף, שגם הוא רצון איתן לו, כח ברזל אדיר והסון לו, כח איתן עומד בפני כל מונע, לקוח בתחילתו מאותו התוקף של רצונם של רשעים אבירי לב הזקי מצח, אבל מווקק ביסודו ומטוהר בכחירתו, רבקה בת זואל הארמי מפרן ארם, אחות לבן הארמי, הופעה של החסד המעשי במסגרת הגבורה המעשית, לא האידיאלית המופשטת. ומיוזג נאה זה של הגבורה האידיאלית עם הגבורה המעשית, שבתוכיותם אור החסד העליון זורח בכל תוקף יפעת תפארתו, ראוי הוא שיתכונן על ידו בית ישראל, לכוונן עולם מלא, עולם בונה ומחוייב, ועולם הורם ושולל. והיה בית יעקב אש, ובית יוסף להחבה, ובית עשו לקש. ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו, והיתה לד' המלוכה.

8. שמונה קבצים ה', פ"ד

כיצד מזמרין זמירות ואומרים תהילות ותשבחות? בא רוח הנשמה, והשיגוב הלהי ממלא את הלב, והלב מרגיש איך שהוא צר מהכיל את המון רגשותיו, התענוג הקדוש ממלא

גמור, עד שיהיה האדם מוכן על ידו לשלמותו בלא עבודה וטורח, אבל מצד מדת הגבורה נתגלו הענינים במלבושים ומסכים, עד שהאדם צריך לעבדה ולשמרה, ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת, ואך אז יקבל שלמותו. ועל כן נמשל שפע התורה לגשמים, "יערף כמטר לקחי".

4. עין אי"ה שבת ב', ו', צ"ז

אמנם רוב טובה שיביא לידי קלקול אינו מהדברים הנעלמים. כי הוא דבר גלוי ונוהג בכל סדרי ההויה.

5. ממעיני הישועה עמ' נ"ה

גילויים דרך צמצום וגילויי אין-סוף

הגלויים שהקב"ה מתגלה בהם בעולמו באים בדרך של צמצום, שאם היו מופיעים בבחינת אין סוף לא היה מקום לבריאה, לעומת זה, ישראל עם קדושו כל מגמתם לגלות את בחינת אין סוף, וזהו ענין אורו של משיח, שבא לתקן את כל ההויה לקבל את האורות העליונים בלא צמצום והגבלות, ולשם זה נקרא "בן פרצ"י, שפורץ גדרות עולם, שהן ההגבלות, ולהשיג הכל בלא צמצומים כמו שהוא באמת לאמתה, וזאת היא נחלת יעקב, "והרכבתוך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך", היא נחלה בלי מצרים "ופרת ימה וקדמה צפונה ונגבה".

6. שמונה קבצים ג', ע"ג

הנטיה הבלתי גבולית, ביחש התוכן המוגבל הרי היא מדה של גבורה, אע"פ שהיא התפשטות, והנטיה המוגבלת, הרי היא גבורה ביחש להתוכן הבלתי גבולי. ונמצא, שבכ"א מהנטייות, חסד וגבורה מערכים בהם: מצד התפשטותו של הבלתי גבולי ביחוסו לערכו הרי הוא חסד, וביחוסו לניגוד הדבר המוגביל, הרי הוא גבורה. וההצטמצמות, מצד התוכן המצומצם והראוי לצמצומו, הרי הוא חסד, ומצד יחוסו להתוכן שאין לו גבול, הרי הוא גבורה, וגבורתו

1. בראשית כ"ד, י"ב-מ"ט

ויאמר יהוה אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה זוסד עם אדני אברהם: (יג) הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים: (יד) והיה הער אשר אמר אליה הטי נא כדף ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אתה הכוזה לעבדך ליצווק ובה אדע כי עשית זוסד עם אדני: ... (כו) ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא עזב זוסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך גזוני יהוה בית אזוי אדני: ... (מט) ועתה אם ישכם עשים זוסד ואמת את אדני הגידו לי ואם לא הגידו לי ואפנה על ימין או על שמאל:

2. מש"ח בראשית כ"ד, י"ד

כי עשית חסד עם אדוני – פירושו ע"ד האמת כי יצחק מדת גבורה ומהתדבקות גבורה עם החסד נעשה בריח התיכון אמת, (זוהר תרומה קעה): ולכן כאשר הרגיש ברבקה מדת החסד אמר ברוך ד' אשר לא עזב חסדו ואמתו שנוולד מדת אמת מהתמזגות חו"ג וזה הוא מדתו של יעקב. ולכן ותשא רבקה כו' ותפול מדת פחד יצחק. וזה מי האיש הלזה ההולך בשדה עוצם הדינין ותתכס ודו"ק.

3. עולת ראי"ה א', ר"ע

"גבורות גשמים, א"ר יוחנן מפני שיורדים בגבורה" (תענית ב.). וכן בזוהר: שיורדים מסטרא דגבורה (בראש' דל"ב). השפע היורד ממרום, מצד חסד הבוי"ת, הוא מוכן לרדת באפן שיהיה גמור בענינו, שיוכל האדם ליהנות ממנו מיד, כענין המן שהיה גמור ומוכן להנאתו. אך מדת הגבורה פועלת היא הרבה עכובים וצמצומים, באפן שיהיה צריך הרבה מדרגות, עד שיבא לכלל הנאה ע"י עבודת האדם. וכן הוא גם בשלמות הרוחנית, שהשפע היורד מן השמים ע"י קדושת התורה לשלמות הרוחנית היה ראוי שירד באפן

כל קרביו. והשכל הולך ומאיר, מברר לו את האמת שיש בגודל החזיון, ואת הזעירות שיש בהקלטתו לעומת המילוי העליון. והוא מתרומם, מתעלה ומתקדש, והתביעה הפנימית הולכת ומתגברת בקרבו. מתמלא הוא עז כברק, ממולא נוגה ומחשכים, עובר רעיון בקרבו על דבר שפלותו לעומת מעמד גודל זה. וכרגע בא ברק אחר, כולו אור וחסד עליון ורחמיו, ויעוד הטוב של גיאות ד' והזות נועמו, בגודל ופחד, בגבורה ותפארת, ממלא כל חדרי לב. הוא עודנו מתחשב, וההרגשה מתגברת, המחשבה מתאדרת, קוי חיים הולכים ושוטפים, לא יתנו לו שקט. עוד הפעם התענוג העליון דופק, קול דודי הנה הוא זה. קרוא הוא, והוא מתעורר, פותח פה ברננה, כמו חלב ודשן תשבע נפשי ושפתי רננות יהלל פי. תרננה שפתי כי אומרה לך, ונפשי אשר פדית.

9. שמונה קבצים ב', ר"מ

אנו רואים, שכשמביטים על העולם לשופטו מצד ההשפעה של הנגלות שבתורה לבד, בלא השפעתה של תורת חסד הנובעת ממקור ההשכלה האלהית הצפונה, מתגדלת מאד מידת הדין, שנאת הבריות, ויאוש מכל צד. ואין דרך לעמוד במעמד נפשי מתוכל בקדושה בדור שפרצות רבות מזדמנות בו, כי אם בהצטרפות של הדייקנות העולה מהשפעתה של התורה הנגלית, עם חסדה ואור פניה של התורה הצפונה, שאז מתמוזגים החסדים והגבורות ביחד ובאים לידי מיתוק.

10. שמונה קבצים ג', שכ"ה

החסד הגמור הוא האידיאל של העתיד. העולם הולך הוא ומתעלה לכך, הולכות הנשמות ומזדככות, הולכים העולמים ומתבססים, הולכים כל הכחות והנפיות שרוה שפל וחמרי מעורב בהם ומתאצלים, נקבעים בצורה רוחנית טהורה. וכל חדות חיים עתיד להיות מקודש קדש קדשים. העולם ומלואו כרוחני כחמרי, כולו יאוחד בחסד עליון, שהגבורה תתמכהו תמיד. וכל היצור בשורש צביונו, יהיה אחוז משני אלה הכחות: הימין והשמאל, החסד והגבורה, שבהשפעתם ההדית הכל הוא חסד. עולם חסד יבנה.

11. ממעיני הישועה עמ' קס"ד-קס"ה

הגבורות הנובעות מהחסדים

בזמן שמתגלים בעולם חסדים גדולים, נהנים מהם כל הנמצאים כלם. אלא שלא כל אפין שוין, וכל אחד מקבל את החסד באפן הראוי לו, וישנם דברים כאלה שמדת החסד שלהם מחיבת שיעשו בהם נקמה, לפי החשבון הגלוי לו יתברך, ונקמה זו עצמה היא להם לחסד גדול, למה הדבר דומה, לרופא שמרחם על החולה, ודוקא מפני זה הוא משקה אותו סמים מרים וחריפים ועושה לו נתוחים כדי לרפאותו מחליו.

לכן בזמן התגלות החסדים מתגלות גם הגבורות, אלא שאינן גבורות בעצם, כי כל היסוד שלהן מהחסדים הוא, "עז בידך וגבורה בימינך" היינו הגבורות הבאות מהימין שהוא חסד.

ואע"פ שהגבורות הללו מהחסדים הן נובעות, בכל זאת מכיון שאינן חסדים גלויים, הן נדחות לאחור זמן בבחינת "מאריך אפיה וגביה דיליה" וירושלמי תענית פ"ב ה"א, והזמן המיוחד לזה הוא עקבתא דמשיחא, שאז הגבורות יוצאות בכל מלא תקפן ועוזן "עתה ידעתי כי הושיע ד' משיחו יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו" (תהילים כ', ז).

והצדיקים הגדולים, כשהם רואים את התמרורים הגדולים שישנם בעולם, מכירים הם בזה שהחסדים הגדולים נתגלו בהויה, ועל כן דוקא אז הם יודעים להרבות ששון ושמחה, וכל מה שהם מרבים בשמחה הם מחזקים את הגבורות להנקם מאויביהם, שזהו החסד שלהם, והגבורות נמתקות, כדי לשלול מהמשחית את הרשות שניתן לו שלא להבחין בין צדיק לרשע, בין ישראל לעמים. וכל מה שרואים יותר בלבולים בעולם מהמלחמות שהמלכיות מתגרות זו בזו, יותר הם שמחים ועלזים, ועל ידי זה הם מקרבים את הגאולה, להמשיך חסדים גלויים על ישראל עם קדושו, והגבורות מתחזקות לעשות צדקה וחסד גם עם הרשעה שמנת חסדה היא שתכלה כעשן וכרוח נושבת וכחלום יעוף.

"ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלוזו וחסידים ברנה יגילו ועולתה תקפוץ פיה וכל הרשעה כלה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ -

ותמלוך אתה ד' לבדך על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך ובירושלים עיר קדשך".